

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ

สำนักนายกรัฐมนตรี โทร 8208, 8237

ที่ นร.๐411/ลง ๒/ท. /ย

วันที่ ๒1 มกราคม 2548

เรื่อง สถานการณ์และความก้าวหน้าในการดำเนินงานแก้ไขปัญหาโรคไข้หวัดนก

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

คณะกรรมการพิจารณาแก้ไขสถานการณ์โรคไข้หวัดนก ขอสรุปสถานการณ์และความก้าวหน้าในการดำเนินงานแก้ไขปัญหาระหว่างวันที่ 8 ธันวาคม 2547 ถึงวันที่ 17 มกราคม 2548 (เป็นครั้งที่ 3) ในประเด็นสำคัญต่อไปนี้

1. สถานการณ์ในคน สัตว์ปีก และนกธรรมชาติ

25 ม.ค. 2548
จัดเข้าวาระ.....

1.1 สถานการณ์ในคน

ตั้งแต่ 8 ตุลาคม 2547 ถึง 17 มกราคม 2548 ไม่พบผู้ป่วยหรือผู้เสียชีวิตเพิ่ม

1.2 สถานการณ์ในสัตว์ปีก

ณ วันที่ 17 มกราคม 2548 พบพื้นที่ที่มีเชื้อไข้หวัดนกที่อยู่ระหว่างการควบคุมเฝ้าระวังยังไม่ครบ 21 วัน จำนวน 6 ตำบล 5 อำเภอ ใน 3 จังหวัดได้แก่ พิษณุโลก สุพรรณบุรี และระยอง(รายงานคณะรัฐมนตรีเมื่อ 2 พฤศจิกายน 2547 พบ 575 จุด ใน 43 จังหวัด และรายงานเมื่อ 7 ธันวาคม 2547 พบ 104 ตำบล ใน 21 จังหวัด)

1.3 สถานการณ์ในนกธรรมชาติ

ในช่วงตุลาคม 2547 - 7 มกราคม 2548 ตรวจพบเชื้อจำนวน 13 ตัวอย่าง จาก 62 จังหวัด โดยพบใน 5 จังหวัดได้แก่ นครสวรรค์ สระบุรี ฉะเชิงเทรา ลพบุรี และปราจีนบุรี

1.4 สถานการณ์ที่ไม่อาจประมาท แม้จะควบคุมสถานการณ์ได้ดีขึ้นแต่ไม่น่าไว้วางใจ เพราะการระบาดของโรคไข้หวัดนกในสัตว์ปีกยังสามารถเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา เนื่องจาก

การระบาดที่ยังมีอยู่ในขณะนี้เกือบทั้งหมดเกิดในสัตว์ปีกพื้นเมืองที่เลี้ยงกระจัดกระจายทั่วประเทศ (ขณะนี้เกษตรกรรายย่อยจำนวนมากกว่า 3,600 ราย เลี้ยงประมาณ 11 ล้านตัว) ไม่ใช้การระบาดในฟาร์มทำให้การควบคุมกำจัดโรคเป็นไปได้ยาก

แม้พื้นที่เกิดโรคจะถูกควบคุมกำจัดให้ลดลงไปแต่ยังไม่หมดไป อีกทั้งพบว่ามี การเกิดโรคในพื้นที่ใหม่ เกิดโรคซ้ำในพื้นที่เดิม โดยเฉพาะภาคกลางและภาคเหนือตอนล่าง

จากการเฝ้าระวังการติดเชื้อในสัตว์ปีก พบการติดเชื้อในตัวอย่างที่ส่งตรวจ ดังนี้ ในนกธรรมชาติร้อยละ 1.63 เป็ดไล่ทุ่งร้อยละ 29.80 และไก่พื้นเมืองร้อยละ 54.33 สัตว์ปีกเหล่านี้มีกระจัดกระจายอยู่อย่างกว้างขวาง ทั้งในธรรมชาติ ในทุ่งนา และในครัวเรือนชนบท การจะกำจัดให้หมดจึงเป็นไปได้ยาก

... 2 / 2. ความก้าวหน้า

2. ความก้าวหน้าในการดำเนินงาน

2.1 การเดินทางไปยังประเทศเพื่อนบ้านเพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือ เนื่องจาก ไข้หวัดนกเป็นปัญหาภูมิภาคมิใช่ประเทศใดหนึ่งเท่านั้น คณะกรรมการฯ จึงเดินทางไปประเทศเพื่อนบ้านที่มีการระบาด โดยไปที่เขตปกครองพิเศษฮ่องกง เมื่อวันที่ 9-11 ธันวาคม 2547 และไปที่สาธารณรัฐประชาชนจีนและสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามเมื่อ วันที่ 15-20 ธันวาคม 2547 เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ ข้อมูล ประสบการณ์ มาปรับใช้กับสถานการณ์ของประเทศไทย และที่สำคัญได้ผลักดันให้มีเครือข่ายประสานความร่วมมือในการจัดการปัญหาทั้งในภาวะปกติ และฉุกเฉินร่วมกันระหว่าง 4 ประเทศ

ข้อมูลที่น่าสนใจ เขตปกครองพิเศษฮ่องกง มีผู้ป่วย 18 ราย เสียชีวิต 6 ราย คณะผู้บริหารสูงสุดตัดสินใจทำลายไก่ทั่วทั้งเกาะ 1.5 ล้านตัวในเวลา 5 วัน ระบาดครั้งแรกเมื่อ 2540 และระบาดอีกเมื่อ 2544 , 2545 และ 2546 เป็นที่น่าสังเกตว่าปี 2547 ที่มีการระบาดใหญ่ ใน 8 ประเทศของเอเชียไม่พบการระบาดในฮ่องกงซึ่งฮ่องกงเชื่อว่าเป็นผลจากมาตรการแก้ปัญหาแบบครบวงจร มาตรการที่ใช้ เน้นปรับปรุงฟาร์มเลี้ยงไก่ให้ได้มาตรฐานความปลอดภัย โดยผู้เลี้ยงไก่เพื่อจำหน่าย 20 ตัวขึ้นไปต้องจดทะเบียนเป็นฟาร์ม ให้มีเจ้าหน้าที่ตรวจเยี่ยม ทุกสัปดาห์ ไก่หลังบ้านต้องลดให้น้อยที่สุดจะเหลือไม่เกิน 100 ครอบครัว การฉีดวัคซีนให้ไก่ในฟาร์ม ตั้งแต่กรกฎาคม 2546 ให้ทุกฟาร์มฉีดวัคซีนที่ทำจากเชื้อตาย H5N2 และให้มีไก่อ้อยละ 1 ไม่ฉีดวัคซีนเพื่อเป็นกลุ่มเตือนภัย ส่งเสริมการศึกษาวิจัยและเพิ่มความเข้มแข็งในการเฝ้าระวังทั้งในคน สัตว์ปีก และสัตว์ปีกธรรมชาติ จัดให้มีการอบรมเข้มข้น จัดให้มีห้องปฏิบัติการระดับสูง (P3) ถึง 3 แห่ง มีงบประมาณอย่างเพียงพอ และที่สำคัญให้มีการเผยแพร่ข้อมูลอย่างโปร่งใสรวดเร็ว

ประเทศจีน ไม่มีรายงานพบไข้หวัดนกในคนอาจเนื่องจากการเฝ้าระวังในโรงพยาบาลใหญ่ๆเท่านั้น มาตรการที่ใช้ในสัตว์ปีก มีการใช้วัคซีนในสัตว์ในรัศมี 5 กิโลเมตร นอกเหนือจากการถูกทำลายในรัศมี 3 กิโลเมตร ในระยะแรกมีการใช้วัคซีน H5N1 ต่อมาเปลี่ยนมาใช้ H5N2 หากเกิดภาวะที่ H5N2 ไม่สามารถป้องกันโรคได้จะได้เปลี่ยนมาใช้ H5N1 ได้ทันที และให้มีการ扑พื้นที่เสี่ยงหลังมีการระบาดถึง 6 เดือน

ประเทศเวียดนาม ในขณะที่ไปเยือนให้ข้อมูลว่าไม่มีการระบาด ไม่ใช้วัคซีนในสัตว์ปีก การทำลายสัตว์ปีกรอบแรกทำลายในรัศมี 3 กิโลเมตร รอบที่สองทำลายในรัศมี 1 กิโลเมตร

2.2 ความก้าวหน้าในการเตรียมแผนยุทธศาสตร์และแผนฉุกเฉิน

2.2.1 การดำเนินการมาตรการต่อเนื่อง

ได้เร่งรัดให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงสาธารณสุข ผู้ว่าราชการจังหวัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการอย่างเข้มข้น ต่อเนื่องในการเฝ้าระวังตามนโยบายเอกซเรย์ ทุกพื้นที่ และมีการรายงานผลต่อที่ประชุมคณะกรรมการพิจารณาแก้ไขสถานการณ์โรคไข้หวัดนกอย่างสม่ำเสมอ หากมีเหตุการณ์ผิดปกติให้รายงานตรงต่อประธานทันที

2.2.2 การจัดทำแผนยุทธศาสตร์แก้ไขปัญหาโรคไข้หวัดนก

ได้มีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์แก้ไขปัญหาโรคไข้หวัดนก พ.ศ. 2548-2550 ขึ้น โดยมุ่งเป้าที่ความปลอดภัยของประชาชน สัตว์ปีกปลอดโรค และการสร้างความมั่นใจในสังคม มียุทธศาสตร์ 6 ประการ คือ ปศุสัตว์ปลอดโรค การเฝ้าระวังและควบคุมระหว่างการระบาด การสร้างและจัดการองค์ความรู้ การพัฒนาศักยภาพองค์กร/บุคลากร/ห้องปฏิบัติการ สร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน/สังคม และการพัฒนากลไก/ระบบการควบคุมโรคระบาด การทั้งนี้คาดว่าจะใช้งบประมาณตลอด 3 ปีประมาณ 4,000 ล้านบาท(สี่พันล้านบาท) ขณะนี้อยู่ระหว่างการพิจารณาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสำนักงบประมาณ ก่อนเสนอคณะรัฐมนตรี

2.2.3 การใช้วัคซีนในการป้องกันควบคุมโรคในสัตว์ปีก

ขณะนี้ยังมีความคิดเห็นที่หลากหลายแง่มุมในการใช้วัคซีน อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการฯได้ประชุมพิจารณา มีมติดังนี้

- (1) ให้มีการเตรียมพร้อมวัคซีนไข้หวัดนกสามารถนำมาใช้ได้ทันที หากจำเป็นฉุกเฉิน
- (2) ให้ศึกษาติดตามความคืบหน้าของสถานการณ์และพิจารณาทางเลือก รวมทั้งแนวทางการปฏิบัติหากต้องใช้วัคซีนในสัตว์ปีก

(3) ให้มีการประสานกับต่างประเทศเพื่อดำเนินการตามข้อ (1) และ (2) และเรื่องนี้ให้จัดประชุมผู้เชี่ยวชาญระหว่างประเทศในประเทศไทยโดยเร็ว (ประมาณเมษายน 2548)

2.2.4 การจัดทำแผนฉุกเฉินเตรียมรับสถานการณ์การระบาดใหญ่ของไข้หวัดใหญ่ที่เชื่อมโยงกับไข้หวัดนก

องค์การอนามัยโลกและผู้เชี่ยวชาญระหว่างประเทศ ได้เตือนภัยถึงโอกาสที่จะเกิดการแพร่ระบาดใหญ่ของไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ที่เชื่อมโยงกับไข้หวัดนก ไทยเป็นประเทศหนึ่งที่มีโอกาสสูงมากที่จะเป็นจุดกำเนิดและจุดเริ่มต้นของการระบาดของไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ดังกล่าว

คณะกรรมการฯได้มอบให้กระทรวงสาธารณสุขเร่งดำเนินการวางแผนเตรียมพร้อมรับสถานการณ์ดังกล่าวให้แล้วเสร็จใน 2 สัปดาห์ (24 มกราคม 2548) และให้สามารถปฏิบัติการเตรียมพร้อมให้ได้ภายใน 2 เดือน เมื่อแล้วเสร็จจะรับนำเสนอทันที

3. ข้อเสนอเพื่อพิจารณา

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณานำเสนอในการประชุมคณะรัฐมนตรีด้วย จักขอบคุณ

นายจาตุรนต์ ฉายแสง

(รองนายกรัฐมนตรี)

ประธานคณะกรรมการพิจารณาแก้ไขสถานการณ์โรคไข้หวัดนก

คมได้ นำเสนอคณะรัฐมนตรี
ทศ.3/15
เมื่อวันที่ 25 มี.ค. 2548 ลงมติว่า
ทราบ (ดูที่ 13 ต.ค. ๕๐)
๕๕